

de subsidieret foreslaaede 3 Landsretter, een i Kjøbenhavn, een for Fyen og maaste eet eller to ydste Amter og en tredie for den nordlige Del af Sjælland. Det tror jeg ikke, efterfom Sagen stiller sig for mig, der kunde være Noget i veien for. Jeg gaar nemlig ud fra og tror derved at være i nogenlunde Overensstemmelse med det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, at det ikke alene er Afstanden, som det kommer an paa, naar der spørges om Landsretternes Antal og deres Sæde, men at ogsaa de lokale Forhold kunne have stor Betydning. Vi maa jo nemlig erindre, hvorledes vore Kommunikationsmidler ere udviklede og kunne antages at ville udvikle sig i Fremtiden, og jeg tror, at det ærede Medlem havde Ret, naar han sagde — og det Exempel, han nævnte, er godt — at det ikke paa nogen Maade er vanskeliger for en Mand fra Skjelskjør at møde ved en Retssforhandling i Kjøbenhavn end i Bordingborg, og de Besværligheder, som det vilde have, ville for Fremtiden blive mindre og mindre. Jeg tror, som sagt, at det er Noget, som maa tages under meget alvorlig Overveelse. Med Hensyn til Underretskredene kan jeg ikke have saa store Betæneligheder, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, thi naar jeg forudsætter, at der vil blive Spørgsmaal om at flaa 2 høist 3 Retstredse sammen, og det bemærkes, at disse Retstredse i Reglen ville beholde flere Tingsteder, som holde Ret paa forskjellige Dage, tror jeg heller ikke af de samme Hensyn, jeg har fremhævet, at det vil være noget Væsentligt for Befolkningen, at den vil faae længere Afstand til Tingstedet. Det er for mig ikke det, det kommer an paa, om der kan blive Spørgsmaal om at reise 1 Mil længere eller kortere for at faae disse offentlige Forretninger udførte. Men Spørgsmaalet er meget mere om, hvorledes Retterne og Kontorerne ere indrettede med Hensyn til Expeditionen, om de ere saaledes udrustede og udstyrede, at en Mand ikke skal reise flere Gange for den Ting, som han i det Dieblit, da der er Tid til at expedere ham, kan faae afgjort paa een Gang. Jeg tror derfor ikke, at det i Virkeligheden vil indeholde nogen uovervindelig praktisk Vanskelighed at begrænse Antallet omtrent til det, som i Lovforslaget er foreskrevet; men, hvis man mener det, kan man jo ganske vist formindste de Sagers Antal, som skulle bringes for Underretterne ved at henvende sin Opmærksomhed paa Forligskommissionerne. Thi efter det forelagte Udkast skulde jo alle Underretssager, de Sager altsaa, som have den Værdi, jeg har nævnet, og alle private Politisager ligesom nu være undtagne Forligskommissionens Omraade. Jeg er nu for mit Bekommende ikke i Tvivl om, at de Forlig, man indgaar for en Dommer, i formel Henseende i

mange Tilfælde ville være mere paalidelige end de, som afluttes for Forligskommissionerne, der beklædes af Lægfolk. Jeg har tidligere fremhævet, at det ogsaa i Forligskommissionerne stundom vilde kunne mangle paa retlige Synspunkter; men det er jo ganske vist, at naar man som hidtil behandler disse Sager for Forligskommissionerne først, og vi, hvad jeg ikke mener, der er den allermindste Betænelighed ved, tillige henlægge de private Politisager til Forligsmægling for Forligskommissionerne, vilde jo, da det er bekjendt, at de allersleste Sager forliges, de Sager, som ville komme for ved Underretterne, til hvilke Folk havde langt at reise, formindstes i en ganske overordentlig Grad. Med Hensyn til dette Punkt at henlægge Forligsmægling i Politisager til Forligskommissionerne vilde jeg ikke have den allerringeste Betænelighed derved, thi de Sager spille en langt større Rolle, end maaste ikke praktiske Mænd ane. Naar der er Varne i Veiret, ved Tuletider og andre høitidelige Veiligheder blomstre disse Sager op i en ganske utrolig Grad, smaa verbale og reelle Injurier, og de private Politisager, som reise sig deraf, gjøre Retterne en stor Veilighed. Det er jo i Reglen Slag og Pug uden Betydning, ikke Injurier i egentlig Forstand, men utilbørlige Ord, som give Anledning til den Mængde Klager og Sager, som i Virkeligheden dreie sig mere om uovovist Tale end om egentlige Fornærmelser, og der forekommer det mig, at den hele Karakter, Forligsmæglingen har i Forligskommissionerne, egne sig ganske særlig til at lade Parterne der udlade den Rest af Videnfæb, som endnu er tilbage fra det Sammenstød, de have haft, og forsaavidt man har Betænelighed ved Retserne til Retststedet, vilde man paa den Maade komme ud over disse. Med Hensyn til det reiste Spørgsmaal om Retssforverens Stilling kan jeg ogsaa have nogen Betænelighed ved Ordningen, saaledes som den foreligger heri Lovforslaget, men ikke ganske af de samme Grunde, som tidligere ere anførte. Jeg tror, man kan give den høitærede Justitsminister Ret i, at i økonomisk Henseende vilde der ikke være nogen stor Gevinst ved at indrette det paa en anden Maade; men jeg har den Forestilling, at denne Embedsmands Stilling vil blive noget uklar. Vi maa erindre, at hidtil have vi ogsaa haft adskillige selvstændige Retsskrivere; men disse Folk, som jo i Rang og Stilling have været fideordnede med Dommeren, have i Reglen meget sjældent vist sig i Retten, idet al Protokolførelse der overlades til en underordnet Skriver. Jeg tror nu, at, hvis man bibeholder dette Embede saaledes, vil det være meget vanskeligt at faae et synderligt andet Resultat end hidtil, hvad der dog egentlig skulde være Meningen. Men dertil kommer, at efter dette Lovudkast skal Retsskriveren kunne modtage en staaende